

VANDEWILLE, Marcel, politicus (St.-Joris-ten-Distel 10 juli 1920).

Vandewiele kreeg een opleiding tot letterzetter. Van 1939 tot '43 was hij nationaal secretaris van de Katholieke Arbeidersjeugd (KAJ) en daarna tot 1958 nationaal voorzitter. Van 1948 tot '58 was hij de man die nationaal verantwoordelijk was voor de culturele en propagandadienst van het Algemeen Christelijk Werkersverbond (ACW), waarvan hij daarna algemeen secretaris werd, wat hij bleef tot hij in 1968 tot senator van de Christelijke Volkspartij (CVP) voor het arrondissement Brugge werd gekozen. Ondertussen speelde hij een rol in diverse binnenlandse en internationale arbeidersorganisaties, o.m. in verband met socio-culturele activiteiten. Hij is voorzitter van de Internationale Federatie voor Sociaal Toerisme en werd in 1957 lid van het nationaal comité en bureau van de CVP, de partij die hij ook in 1967-'68 vertegenwoordigde in de Raad van Beheer van de Belgische Radio en Televisie en in de Nationale Commissie voor de Verbetering der Betrekkingen tussen de Belgische Taalgemeenschappen (de zgn. commissie-Meyers). Van januari tot oktober 1973 was hij staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting in de drieledige regering-Leburton.

Vandewiele heeft zich in de christelijke arbeidersbeweging altijd ingespannen voor de socio-culturele aspecten van de V.B., die hij tot de arbeiders wilde laten doordringen. Als nationaal voorzitter van de KAJ was hij nauw betrokken bij de voorbereiding van de Jeugbedevaart naar de IJzer (29 april 1946). Toen uit gesprekken tussen het hiervoor opgerichte Jeugdcomité met sommige organisatoren van de vroegere IJzerbedevaart en andere voor-
aanstaande Vlamingen de idee groeide van een vernieuwd en verruimd IJzerbedevaartcomité, was Vandewiele daarvan een bezielende voorstander. De bedoeling was, de grote sociale organisaties van elke richting te winnen voor de IJzerbedevaartgedachte, gezamenlijk het patrimonium veilig te stellen en de wederopbouw van de IJzertoren te eisen. Op 24 december 1949 werd hij tot beheerder benoemd en geruime tijd bleef hij mede verantwoordelijk voor regie- en programmaleiding. Hij nam ontslag, toen hij in 1968 senator werd.

Ondertussen was Vandewiele, die zelf onder de Duitse bezetting geweigerd had voor de Duitsers te werken en deelgenomen had aan verzetsactiviteiten, een scherpe aanklager van de repressieuitwassen. Reeds op 10 september 1944 begon hij met de KAJ-leiding een reeks meetings onder het motto: „Een rechtsstaat tegen het geweld van de straat”.

In 1947-'48 behoorde hij tot de leiding van de sociale en jeugdorganisaties die meehielpen het Algemeen Nederlands Zangverbond (ANZ) op te richten en opnieuw Vlaamse liederavonden te organiseren. Na moeilijkheden met de nationalistische richting trokken de bewegingen van het Jeugdverbond voor Katholieke Actie zich terug en werd de Dag van het Vlaamse Lied (z. aldaar) gesticht, met Vandewiele als algemeen secretaris.

In 1951 was Vandewiele voor het ACW-hoofdbe-

stuur verslaggever over het ACW en de Vlaamse Beweging, in 1961 was hij op het ACW-congres verslaggever over het taalvraagstuk en in 1963 was hij actief betrokken bij de redactie van de verklaring over het ACW en de Vlaams-Waalse verhoudingen (studiedagen van 20 en 30 november 1963). Ten slotte zij vermeld dat Vandewiele in overleg met Edward Amter (Davidsfonds) en Valeer Portier (ANZ) het initiatief nam tot oprichting van een Nationaal Guldensporencomité ter voorbereiding van de 650ste verjaring van de slag van Groeninge, in 1952. Hij was algemeen secretaris van dit comité en bepleitte toen deelneming van de gehele Vlaamse gemeenschap.

LITERATUUR: *De christelijke arbeidersbeweging en de Vlaamse vraagstukken* (1961); - *Het ACW en de Vlaams-Waalse verhoudingen* (1963); - G. Durnez, *Jullie worden later gek dan wij* (1971); - G. Grosemans en M. van Nieuwenborgh, *Marcel Vandewiele: Ik wil sneuvelen voor een boom*, in *Het Volk* (21 februari 1973).

GASTON DURNEZ